

Neljapäev, 14. veebruar 2019

P8_TA(2019)0127

Õigus rahumeelselt meelt avaldada ja jõu proportsionaalne kasutamine**Euroopa Parlamendi 14. veebruari 2019. aasta resolutsioon õiguse kohta rahumeelselt meelt avaldada ja jõu proportsionaalse kasutamise kohta (2019/2569(RSP))**

(2020/C 449/18)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu aluslepinguid, eriti Euroopa Liidu lepingu artikleid 2, 3, 4, 6 ja 7,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat (edaspidi „põhiõiguste harta“),
 - võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni ning Euroopa Inimõiguste Kohtu sellega seotud kohtupraktikat,
 - võttes arvesse oma 16. jaanuari 2019. aasta resolutsiooni põhiõiguste olukorra kohta Euroopa Liidus 2017. aastal ⁽¹⁾,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 123 lõiget 2,
- A. arvestades, et EL rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine; arvestades, et need on liikmesriikide ühised väärtused ühiskonnas, kus valitsevad pluralism, mittediskrimineerimine, sallivus, õiglus, solidaarsus ning naiste ja meeste võrdõiguslikkus;
- B. arvestades, et õigusriigi põhimõte on demokraatia nurgakivi ja üks ELi aluspõhimõtetest ning liidu toimimise aluseks on eeldus, et kõik liikmesriigid järgivad demokraatia ja õigusriigi põhimõtteid ja põhiõigusi, mis on sätestatud põhiõiguste hartas ning Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis;
- C. arvestades, et EL on pühendunud sõna- ja teabevabaduse ning kogunemis- ja ühinemisvabaduse järgimisele;
- D. arvestades, et Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklis 11 ja põhiõiguste harta artiklis 12 on sätestatud, et „igaühel on õigus rahumeelselt koguneda ja ühinguid moodustada, sealhulgas õigus oma huvide kaitseks ametiühinguid luua ja neisse astuda“;
- E. arvestades, et Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklis 11 on sätestatud, et „nende õiguste kasutamist võib piirata üksnes seaduses ette nähtud alustel, mis on demokraatlikus ühiskonnas vajalikud riigi julgeoleku või ühiskondliku turvalisuse huvides, korratuste või kuritegude ärahoidmiseks, tervise või kõlbluse või kaasinimeste õiguste ja vabaduste kaitseks“;
- F. arvestades, et Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklis 11 on lisaks sätestatud, et kogunemisvabadus ei takista „õiguspärase piirangute seadmist isikutele, kes on relvajõududes, politseis või riigiteenistuses“;
- G. arvestades, et põhiõiguste harta artiklis 12 on öeldud, et „liidu tasandi poliitilised erakonnad toetavad liidu kodanike poliitilise tahte väljendamist“;
- H. arvestades, et ühinemisvabadust tuleb kaitsta; arvestades, et elujõuline kodanikuühiskond ja pluralistlik meedia on avatud ja pluralistliku ühiskonna edendamise, üldsuse demokraatlikus protsessis osalemise ja valitsuste vastutuse tugevdamise seisukohast äärmiselt olulised;

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0032.

Neljapäev, 14. veebruar 2019

- I. arvestades, et kogunemisvabadus on lahutamatu seotud ka sõnavabadusega, mis on tagatud põhiõiguste harta artikliga 11 ning Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikliga 10, mille kohaselt on igal inimesel õigus sõnavabadusele ning see õigus kätkeb „vabadust oma arvamusel ning vabadust saada ja levitada teavet ja mõtteid ilma ametivõimude sekkumiseta ja sõltumata riigipiiridest“;
- J. arvestades, et Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklis 10 on lisaks öeldud, et „kuna nende vabaduste kasutamisega kaasnevad kohustused ja vastutus, võidakse selle kohta seaduses ette näha formaalsusi, tingimusi, piiranguid või karistusi, mis on demokraatlikus ühiskonnas vajalikud riigi julgeoleku, territoriaalse terviklikkuse või ühiskondliku turvalisuse huvides, korratute või kuritegude ärahoidmiseks, tervise või kõlbluse või kaasinimeste maine või õiguste kaitseks, konfidentsiaalse teabe avalikustamise vältimiseks või õigusemõistmise autoriteedi ja erapooletuse säilitamiseks“;
- K. arvestades, et põhiõiguste harta artiklis 52 on sätestatud, et „hartaga tunnustatud õiguste ja vabaduste teostamist tohib piirata ainult seadusega ning arvestades nimetatud õiguste ja vabaduste olemust“;
- L. arvestades, et vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 4 lõikele 2 austab EL kõikide liikmesriikide „põhifunktsioone, sealhulgas riigi territoriaalse terviklikkuse tagamist, avaliku korra säilitamist ja riigi julgeoleku kaitsmist“; arvestades, et eelkõige jääb iga liikmesriigi ainuvastutusse riigi julgeolek;
- M. arvestades, et Euroopa Inimõiguste Kohtu ja Euroopa Liidu Kohtu praktika kohaselt tuleb põhiõiguste ja kodanikuvabaduste mis tahes piirangute puhul järgida seaduslikkuse, vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtteid;
- N. arvestades, et mitme liikmesriigi õiguskaitseasutusi on kritiseeritud meelevaldamisõiguse õõnestamise ja liigse jõu kasutamise pärast;
 1. kutsub liikmesriike üles austama rahumeelse kogunemise vabadust, ühinemisvabadust ja sõnavabadust;
 2. rõhutab, et avalik arutelu on demokraatliku ühiskonna toimimise alustala;
 3. mõistab hukka asjaolu, et mitmes liikmesriigis on võetud viimastel aastatel vastu kogunemisvabadust piiravad seadused;
 4. mõistab hukka riigivõimu vägivaldse ja ebaproportsionaalse sekkumise protestidesse ja rahumeelsetesse meelevaldustesse; julgustab asjaomaseid ametiasutusi tagama, et ebaproportsionaalse jõu kasutamise arvatavaid või väidetavaid juhtusid uuritakse läbipaistvalt, erapooletult, sõltumatult ja tulemuslikult; tuletab meelde, et õiguskaitseasutused peavad alati vastutama oma ülesannete täitmise ning asjaomaste õigus- ja tegevusraamistike järgimise eest;
 5. kutsub liikmesriike üles tagama, et õiguskaitseasutused kasutavad jõudu alati seaduslikult, proportsionaalselt, vajaduse korral ja viimase abinõuna ning et inimeste füüsilist puutumatust säästetakse; märgib, et valimatu jõu kasutamine rahvahulga vastu on vastuolus proportsionaalsuse põhimõttega;
 6. rõhutab ajakirjanike ja fotoajakirjanike olulist rolli ebaproportsionaalse vägivalga juhtumitest teatamisel, ning mõistab hukka kõik juhtumid, kus neid on sihilikult rünnatud;
 7. on veendunud, et vägivalga kasutamine rahumeelsete meelevaldajate vastu ei aita kaasa aruteludele ega lahenda poliitilisi probleeme;
 8. tunnistab, et politseinikud, kellest paljud on samuti viga saanud, tegutsevad rasketes tingimustes, milles on süüdi mõnede meelevaldajate vaenulik suhtumine, aga ka liiga suur töökoormus; mõistab hukka igasuguse isiku- ja varavastase vägivalga, mida panevad toime vägivaldsed ja sõjakad meelevaldajad, kes tulevad meelevaldustele vägivaltselt kavatsusega ja kahjustavad seeläbi rahumeelsete meelevalduste õiguspärasust;
 9. ergutab liikmesriikide õiguskaitseametnikke osalema aktiivselt Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Ameti (CEPOL) pakutavas koolituses, milles käsitletakse avalikku korda ja suurüritustega seotud politseitöö korraldamist; ergutab liikmesriike vahetama sellealaseid parimaid tavasid;

Neljapäev, 14. veebruar 2019

10. rõhutab vajadust kindlustada avalikel meeleavaldustel julgeolekut tagavate õiguskaitseametnike, politseinike ja sõdurite turvalisus;

11. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Euroopa Nõukogule, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioonile ning Ühinenud Rahvaste Organisatsioonile.
